МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»
Гуманітарно-мистецький факультет
Кафедра політології, соціології та філософії

УЗГОДЖЕНО
В.о. декана ГМФ
_____ Наталія МЕЛЬНИК
«31» 08 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукових досліджень та трансферу технологій
_____ Сергій ГНАТЮК
«10» 09 2026 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Філософія науки»

Освітньо-наукова програма: усі освітньо-наукові програми, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті

Галузь знань: усі галузі знань, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті

Спеціальність: усі спеціальності, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті

Статус дисципліни обов'язковий компонент

Форма здобуття освіти	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛК Ц	ПР.З	Л.З	СР	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Очна (денна/ вечірня)	1	90 / 3	12	12	–	66	-	-	Екзамен
Заочна	1	90 / 3	6	4	–	80	-	-	Екзамен

Індекс НДФ- 1-9-А1-К10 /26-ОК-1.1.1
НДФ-1-9-А1-К10з /26-ОК-1.1.1

Робочу програму навчальної дисципліни «Філософія науки» розроблено на основі освітньо-наукових програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті, навчальних планів підготовки здобувачів ступеня доктора філософії НДФ – 1-9-А1-К10/26, НДФ – 1-9-А1-К10з/26, за спеціальностями, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті.

Робочу програму розробили:
професор кафедри політології, соціології та філософії _____ Геннадій ХРИСТОКІН
доцент кафедри політології, соціології та філософії _____ Марія АБИСОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри політології, соціології та філософії, протокол №_16_ від _30.06._ 2026 р.

Завідувач кафедри _____ Олексій ТРЕТЯК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Гуманітарно-мистецького факультету, протокол №_7_ від «_26_» _____08_____ 2026 р.

Голова НМРР _____ Ганна СЕЛЕЗЕНЬ

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія науки» погоджена гарантами освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, зокрема щодо місця, мети, завдань та змісту цієї навчальної дисципліни для досягнення цілей та програмних результатів навчання, а також здобуття компетентностей, передбачених цими освітньо-науковими програмами, в контексті формування комунікативних якостей здобувачів вищої освіти.

УЗГОДЖЕНО

Завідувач аспірантури та докторантури

_____ Анжела ЛЕЛЕЧЕНКО

«_31_» _____08_____ 2026 р.

Рівень документа – 3б
Плановий термін між ревізіями – 1 рік
Контрольний примірник

Вступ 4

1. Пояснювальна записка 4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни 4
1.2. Компетентності та результати навчання, яких дає можливість досягти навчальна дисципліна 4
1.3. Міждисциплінарні зв'язки 26

2. Програма навчальної дисципліни 27
2.1. Зміст навчальної дисципліни 27
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля 27
2.3. Тематичний план 31
2.4. Самостійна робота здобувачів ступеня доктора філософії..... 32
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену 32

3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни 35
3.1. Методи навчання 35
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна) 35
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті..... 36

4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем ступеня доктора філософії знань та вмінь 37

ВСТУП
1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Філософія науки» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-наукових програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, за якими здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Університеті. Навчальна дисципліна закладає основи системи знань і навичок щодо організації та проведення дослідницької діяльності.

Метою навчальної дисципліни є формування систематизованих знань з філософії науки, розуміння сутнісних характеристик науки, форм і методів наукового пізнання, а також основних методологічних підходів, прийнятих у сучасній науковій спільноті. Вивчення дисципліни спрямоване на методологічну підготовку здобувачів ступеня доктора філософії, формування їхньої філософської та дослідницької культури, розвиток критичного наукового мислення й усвідомлення соціокультурного контексту та суспільної відповідальності наукової діяльності.

Завданнями вивчення дисципліни є:

-оволодіння онтологічними, гносеологічними та епістемологічними засадами філософії науки;

-розвиток сучасного наукового світогляду молодих науковців, а на цій основі – системного розуміння науки в культурно-історичному і сучасному контекстах;

-вироблення філософсько-методологічного розуміння науки, наукового знання і пізнання, розвиток інноваційного мислення і створення творчих стимулів до розробки інновації;

-засвоєння уявлень про структуру наукового знання та сучасні підходи до класифікації наук;

-розуміння закономірностей і динаміки розвитку науки та зростання наукового знання в класичному, некласичному і постнекласичному вимірах;

-розвиток навиків особистої науково-творчої самореалізації молодих науковців за зростаючими рівнями філософсько-наукової та інноваційної підготовки до наукової діяльності;

-формування умінь здійснювати власне наукове дослідження, обґрунтовувати його методологічні засади та застосовувати відповідний дослідницький інструментарій.

1.2. Компетентності та результати навчання, яких дає можливість досягти навчальна дисципліна (в сукупності з іншими освітніми компонентами)

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія науки» здобувач вищої освіти ступеня «доктор філософії» зі освітньо-наукової програми

«Математичне забезпечення інтелектуальних та захищених цифрових систем» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК 02**. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК 03**. Здатність працювати в міжнародному контексті.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН01**. Знати сучасні тенденції, напрямки, наукові концепції та закономірності розвитку

світової та вітчизняної науки, основні математичні та статистичні наукові школи, їх теоретичні та прикладні розробки.

ПРН02. Володіти найбільш передовими концептуальними та методологічними знаннями в галузі науково-дослідної та професійної діяльності і на межі предметних галузей.

ПРН10. Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку математики, природничих наук та інформаційних технологій у цілому.

ПРН11. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають змогу переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

ПРН12. Забезпечувати захист інтелектуальної власності.

ПРН13. Організовувати та аналізувати педагогічну діяльність, аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці, розробляти методичні матеріали.

ПРН14. Здатність застосовувати математичні методи, алгоритми машинного навчання та інструменти аналізу даних для розробки інноваційних програмних рішень, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку, зокрема забезпечення якісної освіти (ціль 4), створення стійкої інфраструктури та інновацій (ціль 9), сприяння економічному зростанню та продуктивній зайнятості (ціль 8), шляхом проєктування інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень, здатних оцінювати ефективність соціально значущих проєктів та оптимізувати управлінські процеси.

«Освітні науки» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК 03. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в галузі освіти та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, націлені на утвердження загальнолюдських цінностей та глобальних цілей сталого розвитку у фокусі міжнародної освітньої інтеграції.

СК 06. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, продукувати нові ідеї у галузі освіти та приймати науково обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання в галузі освіти і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН02. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази (зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних галузевих досліджень і статистичного аналізу даних) та наявні літературні дані.

ПРН04. Розуміти загальні принципи та методи педагогічної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у галузі освіти та у викладацькій практиці.

ПРН09. Ініціювати, розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають

можливість переосмислити існуюче та отримати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати наукові та прикладні проблеми освіти з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, правових та глобальних цілей сталого розвитку

«Економіка» повинен набути:

ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

програмних результатів навчання (РН):

РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.

РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН013. Розробляти сценарії і стратегії розвитку проектів у різних соціально-економічних умовах, застосовувати сучасні інформаційні технології у проектному консалтингу, приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію щодо проектного консалтингу.

«Міжнародні економічні відносини» повинен набути:

ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері міжнародних економічних відносин та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях.

СК03. Здатність інтегрувати знання з різних галузей, застосовувати системний підхід та враховувати неекономічні аспекти при розв'язанні комплексних проблем міжнародної економічних відносин та проведенні досліджень.

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання, дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на межі предметних галузей з урахуванням сучасних тенденцій та трендів останніх досягнень світової науки.

РН02. Критично мислити, узагальнювати й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, приймати ефективні рішення на основі сучасних методів прийняття рішень, логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів.

РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН07. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері міжнародних економічних відносин, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

«Зовнішня політика» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати системний науковий світогляд для створення досліджень на освітньому рівні доктора філософії.

ЗК2. Здатність представляти та обговорювати результати власного наукового дослідження українською та іноземною мовами, відповідно специфіці спеціальності, в усній та письмовій формі.

ЗК6. Здатність розробляти та управляти науковими проєктами та/або складання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень.

ЗК7. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК3. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати наукові дослідження актуальних проблем міжнародних відносин, визначати наукові проблеми, готувати аналітичні матеріали та наукові доповіді, здійснювати їх оприлюднення.

СК8. Здатність до самовдосконалення у професійній сфері протягом життя, відповідальність за навчання інших при проведенні науково-педагогічної діяльності та наукових досліджень в галузі міжнародних відносин та зовнішньої політики.

програмних результатів навчання (ПР):

ПР1. Використовувати знання сучасних теоретичних напрямів, концепцій та методів проведення досліджень в галузі соціальних наук та політології для формулювання наукової проблеми, обґрунтування новизни результатів наукового дослідження такої проблеми, його теоретичного та практичного значення.

ПР2. Здійснювати пошук, аналіз та критичне осмислення інформації з різних джерел, продукувати нові ідеї.

ПР8. Провадити міждисциплінарні наукові дослідження міжнародно-політичних процесів, володіючи належним рівнем загальнонаукових компетентностей, які сприяють формуванню

цілісного наукового підходу, професійної етики та загального культурного кругозору.
ПР15. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства і виходячи з положень концепції сталого розвитку, стану її наукової розробки, а також робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в сфері міжнародних відносин та зовнішньої політики.

«Психологія» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. **загальних компетентностей:** **ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК3.** Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проекти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності **СК6**. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності
програмних результатів навчання (РН): **РН1.** Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології. **РН3.** Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. **РН4.** Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики. **РН10.** Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін. **РН11**. Оперувати знаннями глибинної психології, використовуючи практичні знання та сучасні психотерапевтичні методи для вирішення проблем особистості в складних політичних, економічних та екстремальних умовах діяльності. **РН13.** Реалізувати практику надання психологічної допомоги в галузі авіаційної психології на основі сучасних та нових підходів, здійснювати адаптацію інноваційних методик.

«Соціологія» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел **ЗК03**. Здатність працювати в міжнародному контексті.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей.

СК08. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

програмних результатів навчання (ПР):

ПР03. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми соціології з врахуванням етичних, соціальних, економічних та правових аспектів.

ПР06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

«Фінанси, банківська справа та страхування» повинен набути:

ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також дотичних до неї міждисциплінарних напрямах, зокрема авіаційній сфері.

СК05. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Глибоко розуміти загальні принципи та методологію наукових досліджень та застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу наукових літературних джерел, економіко-математичного моделювання.

РН09. Дотримуватись етики досліджень, а також принципів академічної доброчесності в наукових дослідженнях і науково-педагогічній діяльності.

«Логістика» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК 01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного

наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК01**. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямах.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН 04.** Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі бізнесу та адміністрування, розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті, виходячи з концепції сталого розвитку, із дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів. **ПРН 05.** Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці. **ПРН 09.** Розробляти та обґрунтовувати стратегічні управлінські рішення щодо розвитку логістичних підприємств і глобальних ланцюгів постачання з урахуванням цифрової трансформації, ризиків та принципів сталого розвитку.

«Менеджмент» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати новітні методології наукової та педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. **загальних компетентностей:** **ЗК 04**. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК01.** Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямах **СК03**. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері менеджменту в закладах вищої освіти.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН02.** Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми менеджменту державною та англійською мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях. **ПРН03.** Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямах **ПРН05.** Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці. **ПРН08.** Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни з менеджменту у закладах освіти.

«Публічне управління та адміністрування» повинен набути:
ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері публічного управління та адміністрування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. **загальних компетентностей:** **ЗК01**. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК03**. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та академічної доброчесності.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК01**. Здатність до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та управлінської діяльності. **СК4**. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації. **СК7.** Здатність розробляти та проводити комунікативні заходи задля забезпечення громадської підтримки прийняття управлінських рішень на всіх рівнях публічного ушравління та адміністрування. **СК11**. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН1.** Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування. **ПРН2**. Знати та дотримуватися основних засад академічної доброчесності у науковій і освітній (педагогічній) діяльності. **ПРН3.** Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем ггублічного управління та адміністрування, **ПРН11**. Уміти отримувати науково-прикладні результати, які сприяють розв'язанню важливої теоретичної або прикладної проблеми в галузі публічного управління та адміністрування, що мають загальнонаціональне або світове значення.

«Маркетинг» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері маркетингу застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. **загальних компетентностей:** **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК05.** Здатність до провадження науково-організаційної діяльності та управління науково-дослідницькими проектами. **СК10.** Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з маркетингу і дотичних предметних галузей, а також дослідницькі навички достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН02. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмилити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми з маркетингу з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН04. Глибоко розуміти та імплементувати загальні принципи та методи маркетингової науки, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях та викладацькій діяльності.

РН05. Представляти та оприлюднювати результати самостійних оригінальних наукових досліджень, які мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення з дотриманням належної академічної доброчесності, а також демонструвати володіння методологією викладання професійно-орієнтованих дисциплін і нести відповідальність за навчання інших.

РН07 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми маркетингу державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

«Право» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК01.** Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей з урахуванням концепції сталого розвитку. **СК04.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності. **СК05.** Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації. **СК07.** Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них механізми розв'язання. **СК10**. Розуміння тенденцій, закономірностей, факторів і умов формування юридичної науки, її місця в системі соціально-гуманітарного знання, правової політики, правової культури громадян і суспільства в цілому, а також оволодіння сучасними правовими теоріями і концепціями та здатність до їх критичного аналізу й оцінки.
програмних результатів навчання (РН): **РН03**. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права та концепції сталого розвитку. **РН06.** Глибоко розуміти загальні принципи та методи юридичної науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері права та у викладацькій діяльності.

РН08. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проєкти, які дають можливість створити нове цілісне знання, законопроєктну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні правові проблеми з врахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів.

РН09. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері права на різних рівнях вищої освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін.

«Міжнародне право» повинен набути:

ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності з міжнародного права, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики.

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному науковому контексті.

ЗК04. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у міжнародно-правовій сфері та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах з розвитку міжнародних відносин та суміжних галузей.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

програмних результатів навчання (ПР):

ПР01. Демонструвати теоретичні, концептуальні та методологічні знання з міжнародних відносин, міжнародного публічного, приватного права та європейського права, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та / або здійснення інновацій у науці міжнародного права.

ПР02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми міжнародного публічного права державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях з використанням правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ПР03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і, наявні літературні дані.

ПР07. Розробляти та реалізовувати наукові та / або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та / або практику міжнародних судових органів і розв'язувати значущі наукові та практичні проблеми у міжнародному праві з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних та правових аспектів.

ПР09. Фахово здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати сучасні освітні технології вищої школи.

«Екологія» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науковопедагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. **ЗК01**. Здатність працювати у міжнародному контексті.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК05**. Здатність доносити до слухачів сучасні знання та наукові результати власних досліджень, у тому числі в рамках науково-педагогічної діяльності в галузі природничих наук. **СК06.** Здатність розробляти стратегії сталого розвитку комплексних інноваційних проєктів у сфері екології та дотичних до неї міждисциплінарних проектів.
програмних результатів навчання (ПР): **ПР01**. Глибоко розуміти концептуальні принципи та методологію природничих наук, формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем екології. **ПР04**. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти. **ПР07.** Мати сучасні концептуальні знання та високий методологічний рівень у сфері екології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень.

«Інженерія програмного забезпечення» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК02**. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері інженерії програмного забезпечення та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямах на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. **ЗКО3.** Здатність працювати в міжнародному контексті.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН01.** Мати передові концептуальні та методологічні знання з інженерії програмного забезпечення та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та/або здійснення інновацій. **ПРН02.** Планувати і виконувати експериментальні та/або дослідження з інженерії програмного забезпечення та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм академічної і професійної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми. **ПРН10.** Аналізувати та оцінювати стан і перспективи розвитку інженерії програмного забезпечення та інформаційних технологій у цілому. **ПРН11**. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні ІТ-проєкти, які дають змогу переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми інженерії програмного забезпечення з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних та правових

аспектів.

ПРН12. Забезпечувати захист інтелектуальної власності у сфері інженерії програмного забезпечення.

ПРН13. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інженерії програмного забезпечення, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

ПРН14. Здатність застосовувати математичні методи, алгоритми машинного навчання та інструменти аналізу даних для розробки інноваційних програмних рішень, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку, зокрема забезпечення якісної освіти (ціль 4), створення стійкої інфраструктури та інновацій (ціль 9), сприяння економічному зростанню та продуктивній зайнятості (ціль 8), шляхом проектування інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень, здатних оцінювати ефективність соціально значущих проектів та оптимізувати управлінські процеси.

«Комп'ютерні науки» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК04**. Здатність розв'язувати комплексні проблеми комп'ютерних наук на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
спеціальних (фахових) компетентностей (СК): **СК08**. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
програмних результатів навчання (ПР): **ПР03.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

«Кібербезпека» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. **ЗК2.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК4**. Здатність розв'язувати комплексні проблеми предметної області на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
програмних результатів навчання (РН): **РН3.** Критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблем. **РН5.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. **РН10.** Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері інформаційних технологій, його наукове, навчальнометодичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти.

«Інформаційні системи та технології» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК 04.** Здатність розв'язувати комплексні науково-прикладні задачі у сфері інформаційних систем і технологій та з дотичних до міждисциплінарних напрямів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН07**. Проектувати та досліджувати цілісні системи Інтернету речей (в тому числі кінцеві пристрої, мережеві технології, хмарні платформи, реалізацію обміну та аналізу даних), проводити інтелектуальний аналіз цифрових масивів даних для вирішення конкретних практичних науково-прикладних задач. **ПР09.** Застосовувати сучасні програмно-технічні засоби, зокрема для реалізації методів захисту комп'ютерної інформації при проектуванні інформаційних систем та цифрових сервісів в різних предметних областях.

«Комп'ютерна інженерія» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК04.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері комп'ютерної інженерії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК01.** Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у комп'ютерній інженерії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з комп'ютерної інженерії та суміжних галузей.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН01**. Мати передові концептуальні та методологічні знання з комп'ютерної інженерії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з комп'ютерної інженерії, IT-інфраструктур та інформаційних технологій, отримання нових знань та/або здійснення інновацій. **ПРН03**. Глибоко розуміти загальні принципи та методи комп'ютерної інженерії а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері інформаційних технологій та у викладацькій практиці. **ПРН11**. Застосовувати системний підхід для розв'язання теоретичних та прикладних задач комп'ютерної інженерії в інтелектуальних системах, системах захисту інформації, кіберфізичних системах реального часу, системах управління динамічними об'єктами. **ПРН12**. Застосовувати рандомізовані, фрактальні, тензорні моделі, аналітичні та числові методи, сучасні програмні та інструментальні засоби дослідження трафіку для забезпечення QoS в розподілених комп'ютерних системах та мережах.

«Хімічні технології та інженерія» повинен набути:
ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності з хімічних технологій та інженерії, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. **загальних компетентностей:** **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК08.** Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН03.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. **ПРН05**. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, застосовувати сучасні методи наукометрії та лідерство під час реалізації наукових проектів. **ПРН08.** Глибоко розуміти загальні принципи та методи технічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері хімічних технологій та інженерії та у викладацькій практиці.

«Телекомунікації та радіотехніка» повинен набути:
ІК Здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності з телекомунікацій та радіотехніки у авіаційно-космічній та інших галузях, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. **загальних компетентностей:** **ЗК1**. Здатність проводити наукові дослідження, результати яких розв'язують комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницькоінноваційної діяльності. **ЗК2**. Здатність глибокого переосмислення наявних та створення нових ідей, цілісних знань та/або професійної практики (креативність). **ЗК3.** Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, системно використовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності. **ЗК4**. Здатність набувати, зокрема шляхом самостійного розвитку, та використовувати спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики. **ЗК5**. Здатність започаткувати, планувати (з урахуванням ресурсів та часу), реалізовувати, коригувати та управляти послідовним процесом ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності. **ЗК6.** Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї. **ЗК7**. Здатність вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством.

ЗК8. Здатність використовувати академічну українську та іноземну (англійську як основну) мову у професійній діяльності та дослідженнях (працювати в міжнародному контексті).
ЗК9. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення (навчатися та самонавчатися).
ЗК10. Здатність діяти у науковій та/або науково-педагогічній діяльності на підставі етичних суджень, з усвідомленням рівних можливостей і гендерних питань, соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.
ЗК11. Здатність мотивувати людей і досягати спільних цілей, адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском під час здійснення наукової та/або науково-педагогічної діяльності.
ЗК12. Здатність до конструктивної взаємодії з представниками академічної та наукової спільноти, незалежно від їх походження та особливостей культури, з повагою до різноманітності.
ЗК13. Здатність оприлюднювати результати наукових досліджень шляхом здійснення публікацій у періодичних наукових виданнях, зокрема міжнародних, здійснювати їх апробацію на конференціях, зокрема міжнародних.
ЗК14. Здатність підготувати самостійне розгорнуте дослідження (дисертацію), що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей).

програмних результатів навчання (ПРН):
ПРН2. Уміння глибокого переосмислення наявних та створення нових ідей, цілісних знань та/або професійної практики (креативність).
ПРН3. Уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел, системно використовувати концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.
ПРН4. Знання щодо набуття, зокрема шляхом самостійного розвитку, та використання спеціалізованих умінь/навичок і методів, необхідних для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.
ПРН5. Уміння започатковувати, планувати (зокрема, з урахуванням ресурсів та часу), реалізовувати, коригувати та управляти послідовним процесом ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.
ПРН6. Уміння та навички критично аналізувати (бути критичним та самокритичним), оцінювати і синтезувати нові та комплексні ідеї.
ПРН7. Уміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому.
ПРН9. Знання, уміння та навички використання академічної іноземної (англійської як основної) мови у професійній діяльності та дослідженнях (працювати в міжнародному контексті).
ПРН10. Уміння та навички безперервного саморозвитку та самовдосконалення (навчання та самонавчання).
ПРН11. Спосіб мислення, що формує цінність діяти у науковій та/або науково-педагогічній діяльності на підставі етичних суджень, з усвідомленням рівних можливостей і гендерних питань, соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю.
ПРН12. Уміння та навички мотивувати людей і досягати спільних цілей, адаптуватися та діяти в нових ситуаціях і впоратися з тиском під час здійснення наукової та/або науково-педагогічної діяльності.
ПРН13. Уміння та навички організації та реалізації конструктивної взаємодії з представниками

академічної та наукової спільноти, незалежно від їх походження та особливостей культури, з повагою до різноманітності.

ПРН31. Уміння оприлюднювати результати наукових досліджень шляхом здійснення публікацій у періодичних наукових виданнях, зокрема міжнародних (інших держав), здійснювати їх апробацію на конференціях, зокрема міжнародних.

ПРН32. Уміння підготувати самостійне розгорнуте дослідження (дисертацію), що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в галузі телекомунікацій та/або радіотехніки або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань галузі телекомунікацій та/або радіотехніки та інших галузей.

«Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5. Здатність до критичного аналізу і креативного синтезу нових ідей, які можуть сприяти в академічному і професійному контекстах технологічному, соціальному та культурному прогресу суспільства, базованому на знаннях.

ЗК7. Здатність оцінювати соціальну значимість результатів своєї діяльності, бути відповідальним громадянином, усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК8. Здатність розуміти значення дотримання етичних норм та авторського права при проведенні наукових досліджень, презентації їх результатів та у науково-педагогічній діяльності.

програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН3. Здатність продемонструвати розуміння впливу технічних рішень в суспільному, економічному і соціальному контексті.

ПРН4. Вміти визначити об'єкт і суб'єкт досліджень, використовуючи сучасні інформаційні джерела національного та міжнародного рівня для оцінки стану вивченості об'єкту досліджень і актуальності наукової проблеми.

ПРН5. Спланувати та реалізувати на практиці оригінальне самостійне наукове дослідження, яке має наукову новизну, теоретичну і практичну цінність та сприяє розв'язанню значущих соціальних, наукових чи безпекових проблем.

ПРН7. Успішно інтегрувати знання з інших дисциплін та враховувати нетехнічні аспекти, підчас розв'язання теоретичних та прикладних задач обраної області наукових досліджень.

ПРН15. Знайти оригінальне інноваційне рішення, направлене на розв'язання конкретної проблеми галузі.

ПРН17. Описувати результати наукових досліджень у фахових публікаціях у вітчизняних та закордонних спеціалізованих виданнях, в тому числі в одному, внесеному до наукометричної бази Scopus, або аналогічних баз.

«Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій та з дотичних до міждисциплінарних напрямів на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів

професійної етики та академічної доброчесності.
спеціальних (фахових) компетентностей: **ФК08**. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та Стратегії сталого розвитку України до 2030 року
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН02**. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми автоматизації та комп'ютерно-інтегрованих технологій державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

«Прикладна механіка» повинен набути:
ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері прикладної механіки, машинознавства та трибології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. **загальних компетентностей:** **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК03.** Здатність працювати в міжнародному контексті. **ЗК04.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми у галузі механічної інженерії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК07.** Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності. **СК08.** Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.
програмних результатів навчання (РН): **РН03.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. **РН06**. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи. **РН07.** Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в області механічної інженерії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів. **РН09.** Фахово здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати сучасні освітні технології вищої школи для забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти (Ціль 9 сталого розвитку).

«Енергетичне машинобудування» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК01**. Здатність аналізувати сучасні наукові роботи; вміння обирати методологічну базу наукового дослідження; здатність поєднувати філософські, загально-наукові та конкретно наукові методологічні засоби у процесі наукової роботи; вміння аналізувати співвідношення філософського й наукового знання в їхньому історичному розвитку; здатність здійснювати філософську рефлексію стосовно проблем розвитку науки й філософських її проблем в Україні та в інших країнах; вміння здійснювати оцінку інноваційності наукового продукту.
програмних результатів навчання (ПР): **ПР03**. Знати основні сучасні філософські й наукові першоджерела стосовно становлення науки як продуктивної сили суспільства; вміти аналізувати наукові тексти; вміти сформулювати мету та основні завдання дослідження; застосовувати філософську методологію до здійснення наукових досліджень; мати навички виокремлення об'єкта, предмета наукового дослідження;використовувати теоретичні знання в професійній діяльності; інтегрувати одержані знання для інноваційної складової наукових досліджень.

«Авіаційна та ракетно-космічна техніка» повинен набути:
загальних компетентностей: **ІК** Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення, застосовувати сучасні методології наукової та науковопедагогічної діяльності. **ЗК01.** Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК01**. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у авіаційній та ракетно-космічній галузі та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах. **СК05.** Здатність до удосконалення технологічних систем виробництва та об'єктів авіаційної та ракетно-космічної техніки. **СК07.** Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.
програмних результатів навчання (ПР): **ПР01**. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. **ПР08**. Глибоко розуміти загальні принципи та методи технічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки та у викладацькій практиці. **ПР09**. Фахово здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати сучасні освітні технології вищої школи. **ПР17.** Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства і виходячи з положень концепції сталого розвитку, стану її наукової розробки, а також робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень у сфері авіаційної та ракетно-космічної техніки.

«Архітектура та містобудування» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері архітектури та містобудування, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. **загальних компетентностей:** **ЗК01.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
спеціальних (фахових) компетентностей: **СК02.** Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних експериментальних і теоретико-методологічних досліджень у сфері архітектури та містобудування, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності. **СК04**. Здатність прогнозувати розвиток архітектурної діяльності, процесів і явищ, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти у сфері архітектури та містобудування, дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, проявляти лідерство під час їх реалізації. **СК06.** Здатність проводити наукові дослідження, спрямовані на реалізації глобальних цілей сталого розвитку
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН01.** Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері архітектури та містобудування і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напряму. **ПРН03.** Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в архітектурі та містобудуванні й дотичних міждисциплінарних напрямах. **ПРН05.** Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та експериментальних досліджень, комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. **ПРН06**. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення, інформаційні системи та бази даних **ПРН08**. Глибоко розуміти загальні принципи та методи архітектури та містобудування, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері архітектури та містобудування та у викладацькій практиці. **ПРН11**. Проводити наукові дослідження та отримувати результати з урахуванням необхідності реалізації глобальних цілей сталого розвитку

«Будівництво та цивільна інженерія» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК 02.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК 04**. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері будівництва та цивільної інженерії на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у будівництві та цивільній інженерії і дотичних до них міждисциплінарних напрямах з архітектури і будівництва та суміжних галузей.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та / або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

СК03. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності.

СК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру відповідно до сучасного наукового дискурсу в сфері будівництва та цивільної інженерії, моделювати відповідні об'єкти досліджень, математично обробляти дані, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК07. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК08. Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом.

СК11. Здатність формулювати відповідні задачі й окреслювати їх таким чином, щоб впевнено та переконливо просувати та трансформувати наукові знання і розуміння.

програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з будівництва та цивільної інженерії і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму, отримання нових знань та / або здійснення інновацій.

ПРН02. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми будівництва та цивільної інженерії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях з використанням правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ПРН03. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та / або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН06. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та / або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН07. Розробляти та реалізовувати наукові та / або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та / або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в будівництві та цивільній інженерії з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН11. Здатність вести спеціалізовані наукові семінари й публікувати статті в основних наукових журналах у галузі будівництва та цивільної інженерії.

«Туризм та рекреація» повинен набути:
ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері туризму та рекреації, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. **загальних компетентностей:** **ЗК01**. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
програмних результатів навчання (РН): **РН03.** Планувати та виконувати наукові дослідження з туризму та рекреації, й дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів. **РН05**. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи **РН07**. Розв'язувати науково значущі проблеми туризму та рекреації, з дотриманням норм академічної етики і доброчесності, з урахуванням соціальних, економічних, екологічних, правових аспектів **РН10**. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері туризму та рекреації, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти

«Авіаційний транспорт» повинен набути:
ІК Здатність розв'язувати комплексні проблеми в сфері навігації та управлінні рухом в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики. **загальних компетентностей:** **ЗК1.** Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору **ЗК6.** Здатність працювати в команді дослідників, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, сповідуючи та дотримуючись принципів наукової етики. **ЗК7.** Здатність до критичного аналізу та оцінки сучасних досягнень, сформулювати нові підходи для рішення теоретичних та практичних задач у наукових дослідженнях. **ЗК10.** Здатність використовувати NBIC- технології при проведенні наукових досліджень
програмних результатів навчання (ПРН): **ПРН1.** Знати та розуміти базові світоглядні та соціокультурні знання, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності. **ПРН2**. Знати та розуміти сучасні методи досліджень задля сталого розвитку аерокосмічної галузі; знати та розуміти комплексні наукові та технічні проблеми в контексті культури

«Транспортні технології» повинен набути:

загальних компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації наукового характеру з різних джерел

ЗК03. Здатність працювати у міжнародному контексті

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері транспортних технологій на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

спеціальних (фахових) компетентностей:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері транспортних систем і технологій, результати яких можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з транспортних технологій та суміжних галузей.

СК12. Здатність критично переосмислювати наявні транспортні технології, відстежувати тенденції їх розвитку та оцінювати їхній вплив на стійкість транспортних систем, енергоефективність і зменшення екологічного навантаження

програмних результатів навчання (РН):

РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з транспортних систем і технологій та суміжних предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інновацій. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми транспортних систем і технологій державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях

РН02. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані. Застосовувати сучасні інструменти та технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, в тому числі хмарні технології, методи аналізу даних великого обсягу.

РН08. Розробляти сучасні методи та моделі для вирішення задач інтеграції транспортної системи України в європейський простір.

РН09. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми в транспортній галузі державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН11. Розробляти наукові основи формування, організації та функціонування національної мережі міжнародних авіаційних транспортних коридорів та її інтеграції у світову та європейську авіаційну транспортну систему.

РН12. Розробляти науково-дослідні проєкти у сфері авіаційних транспортних систем і технологій з використанням сучасних інформаційних технологій, враховуючи принципи сталого розвитку, енергоефективності та екологічної безпеки, а також управляти ними на всіх етапах життєвого циклу

«Цивільна безпека» повинен набути:
загальних компетентностей: **ЗК01**. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК04.** Здатність розв'язувати комплексні проблеми цивільної безпеки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
програмних результатів навчання (ПР): **ПР07**. Визначати наукові та практичні проблеми у сфері цивільної безпеки, глибоко розуміти методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці. **ПР09**. Розробляти, удосконалювати та досліджувати концептуальні та комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері цивільної безпеки та дотичних міждисциплінарних напрямах

1.3. Міждисциплінарні зв'язки

«Філософія науки» має міждисциплінарні зв'язки з освітніми компонентами, спрямованими на методологічне, інформаційне, проєктне та педагогічне забезпечення дослідницької діяльності. Дисципліна формує філософсько-методологічне підґрунтя для планування і проведення власного наукового дослідження, критичного аналізу його теоретичних засад і результатів, дотримання принципів академічної доброчесності та підготовки дисертаційної роботи.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчального плану, засвоєння якої передбачає проведення підсумкової контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Після опанування основних положень дисципліни «**Філософія науки**» здобувачі вищої освіти **повинні знати:**

- основні теоретичні положення філософії науки, мати поняття про предмет, методи, завдання філософії науки;
- історію та принципи взаємодії філософії і науки та роль філософії у становленні науки і сучасного суспільства;
- функції філософії в науковому пізнанні;
- сучасні теорії розвитку наукового знання;
- види знання, основні форми знання і пізнання;
- характерні ознаки наукового знання;
- загальні закономірності розвитку знання;
- характерні риси науки;
- особливості емпіричного та теоретичного рівнів дослідження;
- основні концепції істини;
- етичні норми науки;
- особливості природничого та гуманітарного знання;
- природу кризових явищ у розвитку науки, що періодично виникають, і необхідність прийняття нових парадигм у науковому знанні;

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти освітньо-наукового ступеня «доктор філософії» повинен **уміти**:

- реконструювати пізнавальні методи, категоріальні схеми;
- використовувати сучасні методи пізнання;
- пояснювати сучасні закономірності розвитку наукового пізнання;
- аналізувати сучасну наукову картину світу;
- розрізнити наукове знання від поза наукового;
- характеризувати фактори, що впливають на розвиток науки;
- працювати з науковими матеріалами у напрямку їх узагальнення і філософської інтерпретації;
- працювати з категоріальним апаратом філософії, а також будь-якої іншої галузі знання, доводячи їх до рангів дослідницьких інструментів.

Тема 1. Філософія науки: предмет і структура проблемного поля

Філософія науки як галузь філософського знання: предмет, завдання та місце в системі сучасного філософського знання. Наука як система знань, дослідницька діяльність,

соціальний інститут і феномен культури. Співвідношення філософії науки з історією науки, соціологією науки та методологією наукового дослідження.

Рефлексивний і метатеоретичний характер філософії науки: аналіз засад, передумов, способів організації, меж і соціокультурних умов наукового пізнання та дослідницької практики. Філософські засади науки, ідеали і норми наукового дослідження, наукова картина світу.

Основні виміри проблемного поля філософії науки: епістемологічний — проблеми природи, обґрунтування та раціональності наукового знання; методологічний — принципи, норми, методи і стратегії організації наукового дослідження; онтологічний — статус об'єктів, структур і теоретичних сутностей науки, співвідношення наукових теорій і моделей з реальністю; соціокультурний — наука як соціальна практика та інститут, роль наукових спільнот, інституцій і культурно-історичного контексту у виробництві та функціонуванні наукового знання; аксіологічний — пізнавальні та соціальні цінності науки, їхня роль у визначенні цілей, норм, пріоритетів та оцінюванні результатів наукової діяльності.

Основні трансформації проблемного поля філософії науки XX–XXI ст. Логіко-нормативна програма аналізу науки: реконструкція структури наукового знання, критеріїв його обґрунтування та раціональності. Історичний поворот у філософії науки: звернення до реальної динаміки наукового знання, зміни теорій, норм і стандартів наукової діяльності. Натуралістичний поворот: залучення емпіричних досліджень пізнання та перехід від виключно нормативного аналізу до вивчення реальних когнітивних процесів. Практико-орієнтований і соціологічний повороти: увага до експериментальних практик, наукових спільнот, інституцій, матеріально-технічних засобів та соціокультурних умов виробництва знання. Розширення сучасної філософії науки у напрямі дослідження складних систем, технонауки та цифрових трансформацій наукової діяльності.

Тема 2. Епістемологія науки: обґрунтування знання, нормативність і наукова раціональність

Наука як форма знання та предмет епістемологічного аналізу. Класична модель знання як істинного обґрунтованого переконання (justified true belief): істинність, переконання та обґрунтованість як умови знання. Проблема Геттіера та межі класичного визначення знання. Проблема обґрунтування наукового знання: підстави, докази та критерії прийняття наукових тверджень; співвідношення вивідного і невивідного знання.

Нормативний і дескриптивний підходи в епістемології науки. Нормативний підхід: критерії знання, обґрунтованості та раціонального прийняття наукових тверджень. Дескриптивний підхід: реальні процеси формування, прийняття і функціонування знання. Проблема співвідношення нормативних стандартів та епістемічних практик науки. Основні нормативні моделі обґрунтування: фундаменталізм і когерентизм; проблема регресу обґрунтування, базових переконань і системної узгодженості знання.

Натуралізована епістемологія В. Квайна: перегляд статусу епістемології та залучення емпіричних досліджень пізнавальних процесів. Проблема співвідношення нормативного і дескриптивного в натуралізованій епістемології. Еволюційна епістемологія як один із напрямів натуралізованого дослідження пізнання.

Епістемологічний статус емпіричних даних. Теоретична навантаженість спостереження і фактів (Н. Р. Хенсон); проблема теоретично нейтрального емпіричного базису. Експериментальна практика та критика зведення експерименту до спостереження й теоретичної інтерпретації (Я. Гакінг).

Наукова раціональність і рефлексивне усвідомлення засад наукового пізнання.

Історична мінливість ідеалів та норм наукового дослідження. Концепція історичних типів наукової раціональності В. Стьопіна. Когнітивні обмеження наукової раціональності: концепція «обмеженої раціональності» Г. Саймона та її застосування до аналізу вибору наукових стратегій і теорій (Р. Гір).

Тема 3. Постнекласична методологія: складність, нелінійність і трансдисциплінарність

Обмеження класичного лінійно-детерміністського і редукціоністського ідеалу дослідження складних систем. Системний підхід як передумова дослідження складних об'єктів: цілісність, взаємодія елементів, ієрархічність та емерджентність систем. Кібернетика та інформаційний підхід у дослідженні складних систем: управління, інформація, прямий і зворотний зв'язок (Н. Вінер).

Синергетика як міждисциплінарна дослідницька програма (І. Пригожин, Г. Хакен): нелінійність, нерівноважність, самоорганізація, атрактор, біфуркація, чутливість до початкових умов. Філософсько-методологічні наслідки синергетичного підходу: нелінійність, незворотність, нестійкість і множинність можливих сценаріїв розвитку складних систем; межі однозначного прогнозування.

Постнекласичне дослідження складних самоорганізованих людиновимірних систем. Специфіка суб'єкт-об'єктного відношення в постнекласичній науці: врахування способів дослідницької діяльності та ціннісних орієнтацій суб'єкта.

Міждисциплінарність і трансдисциплінарність у сучасній науці. Міждисциплінарність як інтеграція понять, концепцій і методів різних дисциплін для розв'язання спільних дослідницьких завдань. Трансдисциплінарність як вихід за дисциплінарні межі, поширення спільного понятєво-методологічного апарату та взаємодія наукового знання із соціальними практиками й експертизою.

Математичне, комп'ютерне та інформаційне моделювання складних нелінійних процесів. Модель як засіб опосередкованого пізнання об'єкта; співвідношення моделі та оригіналу, можливості й межі модельного знання. Проблема абсолютизації комп'ютерного моделювання.

Тема 4. Онтологія науки: науковий реалізм, антиреалізм і статус теоретичних об'єктів

Проблема співвідношення наукового знання і реальності. Істина, референція та онтологічні зобов'язання наукової теорії. Кореспондентне розуміння істини як передумова реалістичної інтерпретації науки; проблема релятивізму та альтернативних способів оцінювання наукових теорій.

Науковий реалізм і антиреалізм як альтернативні інтерпретації пізнавального статусу наукових теорій. Проблема існування неспостережуваних теоретичних сутностей; співвідношення спостережуваного і неспостережуваного в науковому пізнанні та технологічна опосередкованість наукового спостереження.

Реалізм щодо теорій і реалізм щодо сутностей. Експериментальний реалізм Я. Гакінга: маніпуляція неспостережуваними об'єктами як підстава для визнання їхньої реальності; автономія експериментальної практики та її значення для дискусії про науковий реалізм.

Конструктивний емпіризм Б. ван Фраасена як антиреалістична альтернатива науковому реалізму: емпірична адекватність як мета науки; семантичне розуміння наукової теорії як множини моделей; проблема істинності тверджень про неспостережуване.

Інформаційний структурний реалізм Л. Флоріді: структурний характер реальності та

інформаційна інтерпретація її об'єктів; рівні абстракції як спосіб концептуалізації наукового знання. Критика цифрової онтології.

Співвідношення теорії, моделі та реальності. Онтологічний статус наукових об'єктів і теоретичних конструктів; межі реалістичної, антиреалістичної та інструменталістської інтерпретацій наукового знання.

Тема 5. Соціокультурний вимір науки: STS, ко-продукція знання, цифрова трансформація

Соціологічний поворот у філософії науки: від нормативної реконструкції наукового знання до дослідження реальних практик його виробництва. Соціологія наукового знання (SSK). «Сильна програма» Единбурзької школи: принципи причинності, неупередженості, симетрії та рефлексивності. Соціальний конструктивізм як програма дослідження соціальної зумовленості виробництва й визнання наукового знання.

Science and Technology Studies (STS) як міждисциплінарна традиція дослідження взаємозв'язків науки, технологій і суспільства. Лабораторні дослідження Б. Латура і С. Вулгара: наукова лабораторія як простір формування та стабілізації наукових фактів; роль експериментальних практик, приладів, текстів і матеріальної інфраструктури у виробництві знання.

Акторно-мережева теорія Б. Латура: наукове знання як результат взаємодії гетерогенних мереж; роль людських і нелюдських акторів, приладів, стандартів, документів і технологічних об'єктів у науковій практиці. Поняття технонауки.

Ко-продукція науки і соціального порядку (Ш. Джасанофф): взаємне формування наукового знання, соціальних інституцій, ідентичностей, нормативних порядків і форм публічної влади. Наука, експертне знання та суспільні інституції.

Цифрова трансформація наукових практик: зростання ролі даних, обчислювальних методів, алгоритмів і цифрових дослідницьких інфраструктур. Data-intensive та data-driven стратегії дослідження; трансформація способів продукування, репрезентації, перевірки й поширення наукового знання. Епістемічна непрозорість алгоритмічних процедур та проблема відтворюваності результатів.

Тема 6. Аксіологія науки: цінності, об'єктивність і відповідальність

Аксіологічний вимір наукового пізнання. Пізнавальні та соціальні цінності науки; їхня роль у визначенні дослідницьких пріоритетів, виборі проблем, критеріїв оцінювання та прийнятті наукових рішень. Ідеал ціннісної нейтральності науки та межі його застосовності. Проблема співвідношення істини, об'єктивності та цінностей у науковому пізнанні.

Науковий етос і нормативна організація наукової діяльності. Концепція етосу науки Р. Мертона та її критика. Від індивідуальної неупередженості дослідника до соціальних механізмів забезпечення об'єктивності наукового знання.

Соціальна організація наукової об'єктивності (Г. Лонгіно): критична взаємодія в науковому співтоваристві, відкритість до критики, спільні стандарти оцінювання та інтелектуальний плюралізм як умови об'єктивності. Проблема співвідношення ціннісної зумовленості та об'єктивності науки.

Епістемічна справедливість як проблема виробництва і визнання знання. Епістемічна несправедливість М. Фрікер: несправедливість свідчення та герменевтична несправедливість; вплив соціальних упереджень і нерівності епістемічних ресурсів на участь суб'єктів у виробництві знання.

Свобода наукового пошуку і відповідальність дослідника. Внутрішня відповідальність

за обґрунтованість, достовірність і критичну перевірку наукових результатів та зовнішня відповідальність за умови їх застосування і можливі суспільні наслідки. Наукова невизначеність, ризик і відповідальність за експертні рішення. Проблема подвійного використання наукових знань і технологій.

Цінності й відповідальність у постнекласичній і технонауковій раціональності. Межі автономії науки в умовах її включеності в технологічні, суспільні та політичні практики. Дискусія про можливість поєднання ціннісної залученості, критичної рефлексії та наукової об'єктивності.

2.3. Тематичний план

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)							
		Очна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СР	**Усього**	Лекції	прак.	СР
1	2	**3**	4	5	6	**7**	8	9	10
«Філософія науки»									
1	Філософія науки: предмет і структура проблемного поля	**14**	2	2	10	**12**	2	-	10
2	Епістемологія науки: обґрунтування знання, нормативність і наукова раціональність	**14**	2	2	10	**12**	2	-	10
3	Постнекласична методологія: складність, нелінійність і трансдисциплінарність	**14**	2	2	10	**12**	-	2	10
4	Онтологія науки: науковий реалізм, антиреалізм і статус теоретичних об'єктів	**14**	2	2	10	**14**	2	2	10
5	Соціокультурний вимір науки: STS, ко-продукція знання, цифрова трансформація	**13**	2	1	10	**10**	-		10
6	Аксіологія науки: цінності, об'єктивність і відповідальність	**9**	2	1	6	**10**	-	-	10
7	Підсумкова семестрова контрольна робота	**2**		2		**20**			20
Усього за навчальною дисципліною		**90**	**12**	**12**	**66**	**90**	**6**	**4**	**80**

2.4. Самостійна робота здобувачів ступеня доктора філософії

Самостійна робота з дисципліни складається з таких видів роботи:

1) виконання практичних робіт за курсом;

2) підготовка огляду наукової літератури з теми;

3) написання наукових тез і статей з курсу.

Завдання 1) виконується з метою закріплення основних теоретичних підходів до тем курсу, формування вміння перевіряти та обґрунтовувати гіпотези та полягає у підготовці до практичних занять і виступах на них з використанням методів пошуку та опрацювання інформації.

Завдання 2) виконується з метою удосконалення вміння систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень та полягає у науково-контекстуальному аналізі джерел задля подальшого використання у власному дослідженні.

Завдання 3) виконується з метою формування вміння вільно презентувати й обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми глобального інформаційного простору, кваліфіковано відображати результати досліджень та полягає у підготовці наукових публікацій із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Орієнтовна тематика рефератів / завдання для виконання контрольних робіт / перелік питань для підготовки до екзамену тощо розробляються провідним викладачем кафедри політології, соціології та філософії відповідно до робочої програми, затверджуються на засіданні кафедри та доводяться до відома здобувачів ступеня доктора філософії. При здійсненні самостійної роботи здобувачі ступеня доктора філософії мають керуватися відповідними методичними рекомендаціями кафедри.

2.5. **Перелік питань для підготовки до екзамену**

1. Філософія науки як галузь філософського знання: предмет, статус і основні проблеми.
2. Наука як багатовимірний феномен: система знань, пізнавальна діяльність, соціальний інститут і феномен культури.
3. Проблема демаркації наукового і позанаукового знання.
4. Філософські засади науки: ідеали і норми наукового дослідження та наукова картина світу.
5. Дисциплінарна структура та класифікація наук.
6. Специфіка природничого і соціогуманітарного пізнання: «науки про природу» і «науки про дух».
7. Донаукові уявлення та становлення докласичної науки в Античності, Середньовіччі та Відродженні.
8. Формування класичної науки та основні засади класичного типу наукової раціональності.
9. Становлення некласичної науки та трансформація класичного ідеалу наукової раціональності.
10. Постнекласична наука та специфіка постнекласичного типу наукової раціональності.
11. Еволюція позитивістської програми у філософії науки від класичного позитивізму до логічного емпіризму.
12. Емпіричний і теоретичний рівні наукового знання.
13. Емпіричні та теоретичні методи наукового пізнання.

14. Проблема істини в науковому пізнанні.
15. Класична модель знання як істинного обґрунтованого переконання (*justified true belief*).
16. Проблема Геттіера та межі класичного визначення знання.
17. Фундаменталізм і когерентизм як моделі обґрунтування знання.
18. Нормативний і дескриптивний підходи в епістемології науки.
19. Натуралізована епістемологія В. Квайна.
20. Теоретична навантаженість наукового спостереження.
21. Історична мінливість наукової раціональності в концепції В. Стьопіна.
22. Критичний раціоналізм К. Поппера та принцип фальсифікації.
23. Концепція наукових революцій Т. Куна.
24. Методологія науково-дослідницьких програм І. Лакатоса.
25. Методологічний плюралізм П. Фейєрабенда.
26. Системний підхід як методологія дослідження складних систем.
27. Кібернетичний та інформаційний підхід до дослідження складних систем.
28. Синергетика як міждисциплінарна дослідницька програма.
29. Нелінійність і самоорганізація як характеристики розвитку складних систем.
30. Постнекласичне дослідження складних людиновимірних систем.
31. Міждисциплінарність і трансдисциплінарність у сучасній науці.
32. Математичне та комп'ютерне моделювання в сучасному науковому пізнанні.
33. Науковий реалізм і антиреалізм як способи інтерпретації наукового знання.
34. Експериментальний реалізм Я. Гакінга.
35. Конструктивний емпіризм Б. ван Фраасена.
36. Структурний реалізм у сучасній філософії науки.
37. Інформаційний структурний реалізм Л. Флоріді.
38. Співвідношення теорії, моделі та реальності в науковому пізнанні.
39. Соціологічний поворот у філософії науки.
40. «Сильна програма» Единбурзької школи в соціології наукового знання.
41. Соціальний конструктивізм у дослідженні наукового знання.
42. Science and Technology Studies (STS) як напрям дослідження науки і технологій.
43. Лабораторні дослідження Б. Латура і С. Вулгара.
44. Акторно-мережева теорія Б. Латура.
45. Концепція ко-продукції науки і соціального порядку Ш. Джасанофф.
46. Цифрова трансформація сучасних наукових практик.
47. Пізнавальні та соціальні цінності в науковій діяльності.
48. Ідеал ціннісної нейтральності науки та межі його застосовності.
49. Науковий етос у концепції Р. Мертона.
50. Проблема відповідальності дослідника в сучасній науці.
51. Співвідношення філософії науки, історії науки, соціології науки та методології наукового дослідження.
52. Рефлексивний і метатеоретичний характер філософії науки.
53. Основні трансформації проблемного поля філософії науки XX–XXI ст.: історичний, натуралістичний, практико-орієнтований і соціологічний повороти.
54. Еволюційна епістемологія як напрям натуралізованого дослідження пізнання.
55. Концепція «обмеженої раціональності» Г. Саймона та її значення для аналізу наукового пізнання.
56. Співвідношення нормативних стандартів та реальних епістемічних практик науки.

57. Науковий факт і проблема теоретично нейтрального емпіричного базису.

58. Експериментальна практика та її роль у виробництві й обґрунтуванні наукового знання.

59. Обмеження лінійно-детерміністського і редукціоністського підходів до дослідження складних систем.

60. Цілісність, ієрархічність, взаємодія та емерджентність як характеристики складних систем.

61. Модель як засіб наукового пізнання: співвідношення моделі та оригіналу, можливості й межі модельного знання.

62. Проблема абсолютизації математичного та комп'ютерного моделювання в сучасній науці.

63. Істина, референція та онтологічні зобов'язання наукової теорії.

64. Проблема існування неспостережуваних теоретичних сутностей у дискусії між реалізмом і антиреалізмом.

65. Технологічна опосередкованість наукового спостереження та її епістемологічні наслідки.

66. Data-intensive та data-driven стратегії сучасного наукового дослідження.

67. Епістемічна непрозорість алгоритмічних процедур і проблема відтворюваності наукових результатів.

68. Соціальна організація наукової об'єктивності у концепції Г. Лонгіно.

69. Епістемічна несправедливість М. Фрікер: несправедливість свідчення та герменевтична несправедливість.

70. Наукова невизначеність, ризик, проблема подвійного використання знань і відповідальність дослідника.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- проєктно-орієнтований метод, що передбачає залучення здобувачів ступеня доктора філософії до виконання практичних завдань;
- проблемно-орієнтований метод, що ґрунтується на постановці та розв'язанні проблемних питань із використанням інтерактивних форм навчання;
- дослідницький метод;
- метод мозкового штурму;
- навчальна дискусія.

Реалізація цих методів здійснюється під час проведення лекційних і практичних занять, виконання завдань самостійної роботи та опрацювання навчальної і наукової літератури. Практичні заняття проводяться у формі дискусій, презентацій, круглих столів і ділових ігор.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Габович О. В., Кузнєцов В. Ю. *Філософія наукових теорій. Нарис перший: назви та реалії*. Київ : Наукова думка, 2023. 520 с.
URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000027670

3.2.2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. *Методологія наукових досліджень : підручник*. 2-ге вид., переробл. і доповн. Харків : Право, 2023. 488 с. URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf

3.2.3. Дзьобань О. П. *Філософія науки : підручник*. Київ ; Одеса : Фенікс, 2024. 516 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/filosofiya_nauki_2024.pdf

3.2.4. Дзьобань О. П. *Методологія, організація та технологія наукових досліджень : навч. посіб. для аспірантів*. Київ ; Одеса : Фенікс, 2025. 284 с. URL: https://ippi.org.ua/sites/default/files/metodologiya_2025.pdf

3.2.5. Мельник В. П. *Філософія науки: знання, техніка, людина : монографія*. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2024. 884 с. URL: https://filos.lnu.edu.ua/

3.2.6. Ратніков В. С., Теклюк А. І. *Етика та раціональність у науковому дослідженні : навч. посіб.* Вінниця : ВНТУ, 2022. 143 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Ratnikov_2022_143.pdf

3.2.7. Тараоєв Я. В., Дольська О. О., Дишкант Т. М., Смоляга М. В., Старікова Г. Г. *Філософські проблеми сучасного наукового пізнання : підручник*. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2023. 350 с. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/61484

3.2.8. Христокін Г. В., Абисова М. А. *Філософія науки : навчальний посібник для аспірантів (здобувачів ступеня доктора філософії)*. Київ : Національний університет «Київський авіаційний інститут», 2026. 157 с.

Допоміжна література

3.2.9. Лашкіна М. Г., Христокін Г. В., Васильченко В. М. Крос-культурні комунікації в цифрову епоху: актуальність в журналістській діяльності. *Образ*. 2023. Вип. 2 (42). С. 86–96.

DOI: 10.21272/Obraz.2023.2(42)-86-96. URL: https://obraz.sumdu.edu.ua/index.php/journal/article/view/58

3.2.10. Слюсар В. М., Христокін Г. В., Ястребова А. О. Is dialogue possible in the post-truth era? (Media philosophy and social and communication studies). *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2023. Vol. 1 (93). P. 29–40. DOI: 10.35433/PhilosophicalSciences.1(93).2023.29-40. URL: https://eprints.zu.edu.ua/37770/1/5.pdf

3.2.11. Христокін Г. В., Васильченко В. М., Лашкіна М. Г. Концепт повороту в культурі та філософії XX–XXI ст.: методологічний та комунікативно-медіальний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 1 (49). С. 208–218. DOI: 10.24144/2663-6840.2023.1.(49).208-218. URL: https://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/article/view/302304

3.2.12. Elliott K. C. *Values in Science*. Cambridge : Cambridge University Press, 2022. 82 p. DOI: 10.1017/9781009052597. URL: https://www.cambridge.org/core/elements/values-in-science/8C9899A25764AA9A791287325A511C3C

3.2.13. Frigg R., Nguyen J. *Scientific Representation*. Cambridge : Cambridge University Press, 2022. DOI: 10.1017/9781009003575. URL: https://www.cambridge.org/core/books/scientific-representation/A5C2A74998C15C36D4B204E4B3E70B1C (дата звернення: 21.08.2026).

3.2.14. Lyons T. D. *Scientific Realism*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025. 84 p. DOI: 10.1017/9781108588430. URL: https://www.cambridge.org/core/elements/scientific-realism/

3.2.15. Miller B. *The Social Dimensions of Scientific Knowledge: Consensus, Controversy, and Coproduction*. Cambridge : Cambridge University Press, 2025. 94 p. DOI: 10.1017/9781108588782. URL: https://www.cambridge.org/core/elements/social-dimensions-of-scientific-knowledge/346B56A08E80CAE4DE3C83A7A319164F

3.2.16. Rezaei N. (ed.). *Transdisciplinarity*. Cham : Springer, 2022. DOI: 10.1007/978-3-030-94651-7. URL: https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-030-94651-7

3.3. Інформаційні інтернет-ресурси

3.3.1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського: http://www.nbuv.gov.ua

3.3.2. Сайт Інституту філософії НАН України ім. Г.С. Сковороди: https://filosof.com.ua/

3.3.3. Репозитарій KAI: https://er.kai.edu.ua/home

3.3.4. Наукова бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т. Шевченка. URL: http://lib-gw.univ.kiev.ua/

3.3.5. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: https://plato.stanford.edu/

3.3.6. PhilPapers: Online Research in Philosophy. URL: https://philpapers.org/

3.3.7. Cambridge Elements in the Philosophy of Science. URL: https://www.cambridge.org/core/publications/elements/philosophy-of-science

3.3.8. European Journal for Philosophy of Science. URL: https://link.springer.com/journal/13194

3.3.9. Philosophy of Science. URL: https://www.cambridge.org/core/journals/philosophy-of-science

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

4.1.1. Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Очна форма	Заочна форма
«Філософія науки»		
Усні відповіді та участь в дискусіях	5 б. х 4 = 20	5 б. х 2 = 10
Виконання завдань на практичних заняттях	10 б. х 4 = 40	10 б. х 2 = 20
Контрольна робота	20	-
Контрольна робота (домашня)	-	30
Екзамен	**20**	**40**
Підсумкова рейтингова оцінка	**100**	

4.1.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу ступеня доктора філософії, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.1.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем ступеня доктора філософії за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості семестрового контролю.

4.1.4. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 4).

4.1.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, наприклад, так: ***92/Відм./A, 87/Добре/B, 79/Добре/C, 68/Задов./D, 65/Задов./E*** тощо.

4.1.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці.

4.1.7. Переведення підсумкової рейтингової оцінки в балах в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS здійснюється відповідно до табл. 4.2. та 4.3.

Таблиця 4.2.

Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах												Оцінка за національною шкалою
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14	15	
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34 -37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Таблиця 4.3.

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	**Відмінно** (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	**Дуже добре** (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	**Добре** (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	**Задовільно** (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	**Достатньо** (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	**Незадовільно** (з можливістю повторного складання)
1-34		F	**Незадовільно** (з обов'язковим повторним курсом)

4.2.3. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, індивідуального навчального плану здобувача ступеня доктора філософії та до довідки про виконання освітньо-наукової програми.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	ВАФ	11.09.2025	Добисенко О.А.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайом-лення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ змін и	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненог о	Заміненог о	Нового	Анульо-ваного			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				